

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. VIII. Vtrum cibus vel potus præassumptus impediat samptionem huius
Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

igitur in nostro casu ad euitandam indignam alterius communionem, non potest præberi hostia non consecrata.

Confir. talis hostia, moraliter loquendo, præbetur adoranda; unde sacerdos moraliter est causa materialis idolatriæ.

Obiicitur 2. si quis enssem apud alium depofuerit, quem repetat, vt sibi, vel alij noceat, potest, & debet negari, quamuis prauus animus priuatim notus manifestari deberet, isque deberet infamari, ergo potest negari Eucharistia occulto peccatori publicè petenti, quamuis eâ de causâ sit infamandus.

Resp. neg. consequentiam, est enim dispar ratio, quòd ille, qui indignè accessurus est ad Sacramentum, sibi noceat in eo, quod suæ potestati subest; quemadmodum enim honesto Sacramento rum vfu, vel virtutum exercitio cum Dei auxilio potest aliquis vitam spirituales animæ comparare, ita potest sine cuiusquam iniuriâ eam perdere, & per se loquendo, v. g. si res sit secreta, non potest infamari, eò quòd illam perdat: qui verò repetit enssem, vt alteri noceat, versatur in exteriori medio ad nocendum alteri contra iustitiam, ac proinde alter defendi potest etiam cum illius infamia, quia nullus tenetur famam alicuius seruare, si necesse sit eius conatum manifestare ad auertendum damnum tertij, quod machinatur, idem dicendum de eo, qui sibi vult vitam eripere, quæ nullo modo subest eius dominio.

ARTICVLVS VII.

Virum nocturna pollutio aliquem impediât à sumptione huius Sacramenti?

RESPONDET 1. pollutionem, quæ est mortalis vel effectus peccati mortalis, de necessitate impedire accessum ad hoc Sacramentum, nisi videlicet aliquem peccati poeniteat, isque confiteatur, in quo pollutio conuenit cum aliis mortalibus.

Respondet 2. pollutionem etiam sine peccato ortam impedire ex quadam congruitate, tum propter sceleratam corporis, quæ aliquo modo repugnat reuerentiæ huius Sacramenti, tum propter distractionem mentis, quæ peculiariter relinqui solet ex pollutione.

Communis inter Doctores conuenit nullam pollutionem etiam mortalem, peractâ poenitentia, & præmissâ confessione, impedire sub mortali sumptionem huius Sacramenti. quæri verò potest, num saltem sit veniale post huiusmodi pollutionem accedere ad hoc Sacramentum præmissâ confessione? Affirmat Caietan, in summa, verbo communio num. 6. Viâ. num. 81. Sotus distinct. 12. quæst. 1. artic. 7. §. 3. *tertia propositio*, Toletus lib. 6. cap. 16. num. 31. & alij.

Verius tamen videtur, si nullus libidinis sensus remaneat, nullaque mentis euagatio, nullam esse culpam etiam venialem ad hoc Sacramentum accedere, peractâ poenitentia, modo explicato, videtur sentire Nauar, cap. 21. summæ num. 51. & sentit Lessius in hunc art.

Ex quo sequitur à fortiori, nullum esse peccatum accedere ad hoc Sacramentum post inuoluntariam pollutionem, quia huiusmodi peccatum neque potest colligi ex rei naturâ, neque ex aliquo præcepto positio, nam quod sanctus Thomas,

responsione 2. docet impedire ex congruitate, non ita est intelligendum, vt, si fiat contrarium, per se loquendo, sit peccatum saltem leue, sed quòd sit magis congruum abstinere, vt communiter Doctores. unde licet non sit necessarium, est tamen consilij, & cuiusdam decentiæ eum, qui passus est pollutionem etiam inuoluntariam, vno die abstinere à communione, quod probatur ex Apostolo 1. ad Cor. 14. 7. qui censet decens esse, vt etiam coniugati orationis causâ mutuo consensu abstineant ab actu coniugali, estque conueniens dignitati, & puritati huius Sacramenti. vbi tamen

Aduerte mediocrem aliquam causam facile præualere huic congruentiæ: unde die solemni, quo decet hoc Sacramentum sumi, potest omnino sumi etiam ab eo, qui passus est pollutionem. similiter si sit necesse communicare, vt si religiosus ex regulâ communicare debeat; item si iubilæum sit promerendum, immò in casu necessitatis, vel magnæ vtilitatis, sumi potest, quamuis remaneat aliquis libidinis sensus, quia in his circumstantiis homo potest censi permissiue se habere circa huiusmodi passionem, neque propter eam debet impediri ab executione rei necessariæ, vel valde vtilis. Immo deuotio & desiderium magnum communionis potest sufficere, vt non censeatur minus congruum communicare post pollutionem inuoluntariam.

Ex quo patet quòd licet sit suadendum coniugij, qui debitum petiit, vt eo die abstinere à communione, nisi circumstantia aliud suadeat; pars tamen quæ debitum reddit, non sit vrgenda, cum non debeat facile priuari tanto bono, eò quòd suæ obligationi satisfecerit; esset enim illi valde onerosum.

Iuxta hæc possunt explicari varij Patres, qui aliàs videri possint inter se contrarij: nam qui videntur docere non licere, possunt intelligi non licere ratione effectus secuturi, quòd scilicet sit aliquale peccatum communicare remanente libidinis sensu, vel distractione propter præcedentem pollutionem; aliqui volunt id esse minus decens & dissuadendum. Alij verò, rem secundum se spectantes, censent nullum esse peccatum post pollutionem inuoluntariam communicare. videri potest S. Gregorius in responsionibus ad Augustinum Anglorum Episcopum, responsione 10. & 11.

Explicatur PP. in speciem resolutioni data contrarij.

ARTICVLVS VIII.

Virum cibis vel potus præassumptus impediât sumptionem huius Sacramenti?

AFFIRMAT.

DVBIUM I.

Virum hoc Sacramentum communiter solum possit sumi à ieiunis?

36.

LVTHERSVS, quem alij sequuntur hæretici, negat: Sed

Certum est, quibusdam casibus exceptis, ita requiri ieiunium, vt nulli non ieiuno liceat hoc Sacramentum sumere, idque ex constitutione Apostolica, vt testatur August. epist. 118. cap. 6. dicens: *Placet Spiritui S. vt in honorem tanti Sacramenti in os Christiani prius dominicum corpus intraret, quam exteri cibi.*

Resp. affir. contra Lutherum, & alios hæreticos.

Carthag.

Matifco-
nensis 2.
Constant

Tertull.

Chrysost.

August.
Congruen-
tia piace-
pti.37.
Obiectio 1.
Resp.

Obiectio 1.

Resp.

Obiectio 2.

Resp.

cibi: nam ideo per uniuersum orbem mos iste seruatur. Eadem constitutio in variis Conciliis repetitur, Carthaginensi 3, cap. 29. ubi dicitur, ut Sacramenta altaris non nisi à ieiunio hominibus celebrentur, quod repetitur in Concil. Matifconensi 2. cap. 6. & in Concil. Constantiensi sess. 13. ex quo patet errorem asserentium communionem dandam non ieiunio esse antiquiorem Luthero.

Idem docent Patres Tertull. lib. 2. ad uxorem, cap. 5. ubi agens de sumptione Eucharistie ait: Non fiet maritus quid secreto ante omnem cibum gustasset & si sciret, panem non illum credit esse, qui dicitur. Chrysost. homilia 23. in 1. ad Corinth. in illa verba, cap. 11. Itaque quicumque manducauerit, agens de Eucharistia ait: Tu autem priusquam accipias ieiunas, ut aliquo modo dignus communicatione videaris, cum autem acceperis, & oporteret in continentia perseverare, omnia perdis. August. loco citato. Congruentia legis est, quod deceat in reuerentiam tanti Sacramenti Christum esse primum cibum, utque nihil præsumatur; similiter, ut euitetur vomitus periculum.

Obiectur 1. quod Christus hoc Sacramentum post cenam instituerit, & præbuerit non ieiunio. Resp. id non obstat, ideo enim Christus instituit post cenam legalem, ut finem imponeret figuris; Apostoli tamen iuxta potestatem sibi concessam statuerunt, ut in honorem tanti Sacramenti non nisi à ieiunio sumeretur.

Obiectur 2. in Concil. Carthag. citato, post verba à nobis relata dicitur: Excepto vno die anniuersario, quo cœna Domini celebratur, ubi significatur in die cœnæ Domini sacrificium debere, vel saltem posse à non ieiunio celebrari, & per consequens hoc Sacramentum sumi posse à non ieiunio, quod renouatur in Concil. Matifconensi.

Resp. 1. ex ipso Concilio haberi non licere promittere non ieiunio communicare, ut volunt hæretici, sed tantum ferri quanta cœnæ Domini, idque in commemorationem institutionis huius Sacramenti, ut notauit August. epist. citata cap. 7.

Resp. 2. decretum, seu permissionem illius Concilij nunquam fuisse vniuersaliter receptam, sed potius contraria Ecclesiæ consuetudine reiectam. & sanè Concil. particulare non potuit contra decreta Apostolica hac in parte dispensare.

Obiectur 3. quod Apostolus 1. ad Corinth. 11. dicat: Si quis esurit, domi manducet, quibus verbis videtur permittere, ut pransi hoc Sacramentum recipiant.

Resp. 1. nihil hinc in fauorem hæreticorum confici: nam aliquid iure naturæ, vel diuino indifferens potuit primo permitti, postmodum tamen iustis de causis prohiberi.

Resp. tamen 2. Apostolum eo loco non concedere, ut Corinthij post communes cibos Eucharistiam in Ecclesiâ sumere possent, sed eorum prauam consuetudinem redarguere, quod scilicet in suâ agapæ, seu in conuiuio, quod communiter solebant instituire ad fouendam charitatem, paruum charitatem exhiberent, dum diuites neglectis pauperibus splendide epularentur, atque adeo non manducarent cenam Dominicam, id est agapen ad imitationem cenæ Dominicæ institutam. Apostolus ergo eo loco non agit de sumptione Eucharistie, neque verba à nobis relata ex fine cap. referuntur ad manducationem Eucharistie, sed ad illa verba: Conuenientibus ergo vobis in vnum iam non est Dominicam cenam manducare, unusquisque enim suam cenam præsumit ad manducandum, & alius quidem est.

rit, alius autem ebrius est: numquid domos non habetis ad manducandum, & bibendum, aut Ecclesiam Dei contemnitis, & confunditis eos qui non habent? Quasi dicat: non instituitis epulum charitatis, sed unusquisque suum sumit ad confusionem pauperum, qui negliguntur; satius esset eos, qui alios non possunt expectare, domi manducare: quæ omnia dicta sunt, antequam sermonem de Eucharistia institueret. Varij aliter hunc locum interpretantur, quorum interpretatio videtur minus conformis textui, videri potest S. Tho. hic, ad 2. similiter Sorus dist. 12. quæst. 1. citata art. 8.

Quæri potest quale ieiunium requiratur, vtrum naturale, an verò sufficiat ecclesiasticum; posterius enim sufficere senserunt Gotfridus & Ioannes Parisiensis, ut refert Silu. verbo Eucharistia, 3. quæst. 6. quorum proinde sententia licet communicare post sumptam medicinam, vel post sumptum aliquid modicum, per modum medicinæ, vel eo modo, quo ieiunium ecclesiasticum non censetur solui.

Verum communissima Theologorum, & Summistarum sententia est contraria ipso sensu & vsu Ecclesiæ comprobata, & ita certa, ut alia nullo modo sustineri possit, vel in praxim deduci, ad ritum ergo communicandum requiritur naturale ieiunium, ita ut à media nocte vsque ad tempus communionis nihil sumptum sit, quod aliquà tandem ratione per modum cibi, aut potus censetur se habere.

Dixi, à mediâ nocte, nam licet in variis locis pro regionum diuersitate dies in ordine ad negotia variè inchoari, & distinguï soleat, in hac tamen materiâ vsu Ecclesiæ inchoatur à media nocte; quod notandum est pro itinerantibus; si quis enim itinerare velit sequenti die celebrare, vel communicare, sitque in loco, ubi hora non audiuntur, debet diligenter cauere, ne se exponat periculo quidquam sumendi post mediam noctem.

Aduerte non requiri somnum intermedium, vnde licet aliquis post sumptum cibum non dormierit, si sit ieiunius à media nocte, non impeditur ex eo capite Eucharistiam sumere. Ex quo patet aliquos debiles, qui vix per horam post mediam noctem possunt à cibo abstinere, posse sub finem præcedentis diei cibum sumere, & statim initio sequentis communicare.

Petes 1. quomodo se diriget aliquis, qui versatur eo loco, ubi sunt plura horologia non consonantia? Aliqui censent eum, qui post auditam duodecimam nocturnam in vno loco, cibum sumpsit, debere abstinere à celebratione, vel communionem.

Sed verius videtur quod possit sequi tardius horologium, nisi constet illud errare. vnde si antequam illud sonuit duodecimam, finiat refectio- nem, potest celebrare vel communicare. nam talia horologia se habent instar duarum sententiarum probabilium, quarum vna dicit: iam est dies naturalis, altera vero dicit: nondum est dies naturalis, & proinde, quemadmodum licet sequi sententiam dicentem: nondum est dies naturalis, nec tamen impediris post cibum iam sumptum crastino die communicare, ita licet iuxta posterius horologium se dirigere in ordine ad communionem.

Petes 2. quantum sit peccatum communicare soluto naturali ieiunio?

Resp. esse mortale, nec posse fieri veniale ex leuitate materiæ, quia materia huius præcepti negatiui non est abstinencia à cibo vel potu, cuius violationis pro leuitate materiæ posset esse leuis; sed est

non

non sumptio Eucharistiæ post cibum aut potum, quod violare est graue, & proinde, si quis etiam post vnam guttam aquæ voluntariè traiecitam per os in stomachum communicet, peccat mortaliter, nisi excusetur ignorantia, vel inaduertentiâ inuincibili.

Ex quo patet, quod sacerdos, qui in Missâ sumptit ablutionem non possit progredi ad vltiorem Missam celebrandam, vt decernitur cap. ex parte, de celebratione Missarum. ex quo capitulo satis constat etiam minimam sumptionem impedire communionem, cum in sacro parum pro ablutione sumi soleat.

Vltius patet, quod pastor ruralis, qui duobus in locis eodem die debet celebrare, non debeat in priori Missâ ablutionem sumere; similiter nec debeat in die Parasceues in priori celebratione partem hostiæ immittere in calicem, in quo est vinum non consecratum, quia sumendo illam cum vino, soluit ieiunium naturale, & proinde non potest ad secundam communionem pergere, neque oppositum est probabile, vnde si sacerdos alicubi id faciat, mortaliter peccat; neque potest Episcopus hac in re dispensare, & contraria consuetudo licubi sit, continet manifestum abusum.

Ex dictis etiam patet nihil posse sumi ante communionem per os voluntariè, siue sit cibus, siue potus, siue medicina, siue nutriat, siue non, quia quidquid ita sumitur, sumitur per modum cibi, aut potus, comedendo aut bibendo; quod autem nutriat vel non nutriat, vel quod sumatur potius ad curationem, quam nutrimentum est impertinens. vnde non licet sumere saccarum, glyciriam, aromata, & alia, neque facile licet in ore habere ea, quæ facile resoluantur; quia dum voluntariè tenentur in ore, & resoluta transmittuntur in stomachum, censentur voluntariè sumi per modum cibi, vel potus. impeditur etiam communio per sumptionem tabaci quando per os sumitur, & in stomachum transmittitur, quia sumitur per modum cibi, siue nutriat siue non, & non transmittitur fortuito, seu casu, idem dicendum si quis ad curandam rauedinem, catharum &c. sumat sub noctem aliqua, quæ post mediam noctem traiecit in stomachum: cum enim hæc sumantur per modum medicinæ, & soleant traici, communionem impediunt etiam si pridie ori fuerint imposita, dummodo post mediam noctem traiciantur, quod verum est licet ipsa traiectio casu fiat, quia censetur in causâ voluntaria.

Neque hæc solum impediunt communionem, quando constat traiecta post mediam noctem, sed etiam quando dubium est, si enim, aliquis præcedenti vespere quidquam ori imposuit quod transmissit, & dubitat, num ante an verò post mediam noctem transmissit, non potest celebrare aut communicare; neque dicendus est in hoc dubio libertatem suam retinere, vel non debere eâ spoliari, quia non remanet dubius de traiectione, sed de tempore traiectionis, & proinde non potest dici quod possideat libertatem, quâ possit censi ieiunus in ordine ad communionem, nam vt aliquis possit censi ieiunus & possit liberè communicare, debet scire saltem iuxta sententiam probabilem, diem naturalem nondum inchoatum, cum aliquid sumeret.

Ex eo quod aliquid per os debeat sumi, sequitur quod salua, quæ in stomachum traiecitur, non impedit communionem, similiter sanguis, qui traiecitur a cerebro ad stomachum, quia non sumitur ab extrinseco per modum cibi.

Ex eo verò quod debeat sumi per modum cibi

&c. sequitur non solui ieiunium, si quis dum os abluat, dum prægustat cibos, vinum, ius &c. aliquid fortuito transmittat, quia id per modum saluæ transmittitur. Notant authores debere esse parum quantitatem, vt vix possit à saluâ separari, & transmittatur per modum vnius, sed non videtur magnus faciendus scrupulus, quamuis paulò maior quantitas casu transmittatur.

Dico, fortuito & casu, quia Doctores constanter tradunt, omne, quod voluntariè per os sumptum est, impedire communionem, quia tunc sumitur per modum cibi, aut potus.

Idem dicendum de reliquiis ciborum pridie sumptorum, quæ interdum hærent inter dentes, dicendum, inquam, non impedire communionem si casu transmittantur, quia dicuntur transmitti per modum saluæ: secus si transmittantur de industria, vt expressè notant varij authores. Nec enim videtur audiendus Tabiena, qui, verbo *communicare*, re, §. 49. censet reliquias cibi pridie sumpti transmissas die sequenti de industria in stomachum, non soluere ieiunium naturale, nec impedire sumptionem Eucharistiæ, quia ad hoc existimat requiri vt aliquid eodem die ab extrinseco in os mittatur, sed eius sententiâ aduersatur D. Tho. hic, ad 4. & communissimâ Doctorum sententiâ ex falso fundamento.

Ex dictis etiam sequitur non impedire communionem, si forte cum aëre, quem inspiramus casu aliquid transmittamus.

Aduerte non esse vllum præceptum, quo teneamur post communionem ieiunium ad certum tempus seruare: quamuis enim olim videretur aliquid eâ de re statutum à Clemente, id tamen saltem contrariâ consuetudine est abrogatum. congruum tamen est, & consulendum vt post communionem propter Sacramenti reuerentiam aliquanto tempore abstineatur à cibis materialibus, vide S. Tho. responsione ad 6.

D V B I V M II.

Utrum aliquando liceat soluto ieiunio communicare?

RES. licet, patet ex Concil. Constantiensi sess. 13. ex D. Tho. hoc art. & communi Doctorum sententiâ, ipsa quæ praxi Ecclesiæ, nam præceptum Ecclesiasticum nihil sumendi per modum cibi, aut potus non potest ita strictè obligare, vt diuino, vel etiam naturali possit præualere. cum ergo præceptum diuinum interdum obliget ad hoc Sacramentum sumendum, siue homo sit ieiunus, siue non, Ecclesia suo præcepto non potest prohibere communionem, si quid sit præsumptum. Porro varij dantur casus, quibus liceat communicare soluto ieiunio naturali, vel etiam ecclesiastico, quorum vnus respicit per se eos, qui modo laico communicant; alij sacerdotem communicantem in sacrificio: vnus respicit primariò sacerdotem, secundariò verò, & in eius defectum etiam laicum, vel non sacerdotem.

Primus ergo casus est mortis periculû, in quo, iudicio medici, non potest commodè differri cõmuniõ in tempus, quo eger possit ieiunus cõmunicare. eo enim casu potest cõmuniõ quouis tẽpore præberi post sumptû cibû, pharmaca &c. nec est anxie procedendum, vt expectetur præcisè tẽpus necessitatis,

Nō videtur faciendus scrupulus, licet paulò maior quantitas casu traiciatur.

Improbatur Tabiena qui sentit reliquias cibi pridie sumpti de industria traiectos non impedire cõmuniõnem.

41.

Resp. affir.

Casus, quibus liceat communicare soluto ieiunio.

42.

Primus,

quo ager non possit diutius expectare, quia hac perplexitas grauius posset ei nocere, dum fieri posset, vt subito deficiens moreretur sine viatico. res ergo moraliter est iudicanda. Quod si commode possit differri in sequentem diem, quo possit ieiunus communicare; differenda est propter Sacramenti reuerentiam. Quod dictum est de agro, dicendum est de lethali vulnerato, vel damnato ad mortem, quia inest illis necessitas viatici percipiendi, huic casui Toletus lib. 2. cap. 28. num. 4. addit, quando esset praeceptum communicandi, & infirmus non posset absque graui nocumēto omittere potionem, sed ea in parte est singularis, & illa sententia non videtur probabilis, cum eo casu communicatio possit sine peccato differri, nec Ecclesia censetur velle obligare ad communicandum eum, qui non potest ieiunus communicare.

Toletus sententia non probatur.

Ex his constat, si in mortis periculo constituto non possit aliter praebere communicatio, quam imponendo hostiam vino, posse eo modo praebere, vt si agrotus non possit res siccas transmittere, posset communicatio ei dari imposita parua parte hostiae cum vino in cochleari. vide Suarez disp. 68. sect. 6. §. secundus casus, post medium, & disp. 71. sect. 3. sub finem.

43.

Difficultas. Num in eodem morbo liceat sic apius communicare.

Resp.

Difficultas est num in eodem morbo liceat sapius Eucharistiam sumere post cibum vel potum sumptum? Aliqui censent agrum post sex, aut octo dies posse ex deuotione communicare etiam post cibum sumptum. Alij vniuersim negant licere in eodem morbo plusquam semel communicare per modum viatici, sumpto cibo.

Resp. 1. propter solam agroti deuotionem nullo modo licet illi non ieiuno communicare, in quo conueniunt Doctores.

Resp. 2. non est improbabile, quod si postquam periculum transactum est, rursus mutetur morbi status, & periculum redeat, possit communicatio praebere non ieiuno; quia tali circumstantia potest iterato praebere extrema vnctio; quidni ergo viaticum: & quidem cum eo privilegio, quo solet. 2. ratione communionis data per modum viatici non videntur debere gratiae praeuinentes, quando vis morbi se remisit; igitur quando redit periculum potest rursus sumi viaticum ad auxilia rursus obtinenda.

Confirm. ager rursus constituitur in noua necessitate istorum auxiliorum, quas tamen ratione precedentis communionis ei non debentur.

Nec obstat quod non obligetur 2. sumere per modum viatici, nisi plane conualecat, quia licet rigide non teneatur, consultius tamen est sumere propter rationes allatas, ergo Ecclesia non videtur cum tanto rigore agere, vt, si forte non possit communicare ante sumptum cibum, in tanta spiritali necessitate careat huiusmodi praesidio.

Resp. 3. quando durat idem morbi status, quamuis morbus sit diuturnior, non videtur Eucharistia posse sumi a non ieiuno, quia eo euentu non potest sumi per modum viatici, cessantque rationes factae pro precedenti responsione. vnde non videtur posse praesumi, quod eo casu praeceptum ecclesiasticum non obliget.

Aduerte tamen sententiam asserentem, quod quando morbus grauis est diuturnus, possit praebere communicatio non ieiuno; quamuis semel ita communicauerit, non esse improbabilem, esseque in praxi securam, quam tenet Suarez disp. 68. sect. 5. §. duo verò, & alij, propendatque Sa, verbo Eucharistia, num. 5.

Suares.

Secundus casus est, cum post vnus etiam species consecrationem sacerdos aduertit se non esse ieiunum, tunc enim debet in sacrificio pergere, & communicare, quia perfectio sacrificij & consumptio hostiae est maioris necessitatis quam ieiunium respectu communionis: cum ergo iure diuino communicatio requiratur ad complementum sacrificij, opus est vt sacerdos in sacrificio communique, etiam si recordaretur se non esse ieiunum. Immo aliqui censent posse pergere, licet aduertat ante consecrationem. Alij tamen probabilius id negant, excepto casu, quo non potest sine nota ab altari recedere, in quo casu idem dicendum de eo, qui est in scilicet communicantium, vt communicet.

Ad hunc casum reducitur, si sacerdos in sacrificio communicans sumpto calice aduertat vinum in eo non fuisse, hoc enim casu tenetur etiam non ieiunus vinum eum aqua accipere, consecrare, communicare.

Aduerte aliquos censere eo casu sacerdotem habentem aquam in ore debere eam in aliquem calicem mittere, & post vini consecrationem & sumptionem eam accipere, sed id est satis difficile, itaque si sacerdos bona fide procedens illam aquam sumat, antequam de nouo consecret, non peccat.

Propter rationem paulo ante dictam, si sacerdos post consecrationem panis etiam ante consecrationem calicis deficiat, nec alius ieiunus possit perficere, potest & tenetur aliquis non ieiunus perficere, & communicare, id exigente perfectione sacrificij, quae est maioris ponderis, quam sit ieiunium ante communionem seruandum.

Tertius casus praecedenti similis, immo ex eodem principio deducendus est, cum post sumptum sanguinem particula hostiae consecrata in calicem immixta eidem adharet, ea enim potest vel digito ad labium calicis adduci, & sumi, vel infuso vino sumi, vt monetur in Missali Romano in rubricis, §. 8. de defectibus in ministerio ipso occurrentibus, quo posteriori casu moraliter certum est aliquid vini prius in stomachum transmitti, quam illam partem hostiae. Item quando post ablutionem aduertuntur aliquae particulae hostiae in patena, vel labio calicis adherere, sumi possunt vt communis tradunt Doctores, quia complementum sacrificij est praerendum legi ieiunij praemittendi sumptioni Eucharistiae; sumptio autem illarum particularum ad hoc complementum pertinet, & moraliter constat vniam actionem sacramentalem cum aliis, in cuius initio seruatum est ieiunium naturale. quare ratione, si dum laicus communicat hostia adhaereat eius palato, potest sumpto vino transmitti, quamuis, moraliter loquendo, prius aliquid vini deglutatur: nam actio sacramentalis a ieiuno est inchoata, quod sufficit, quando non potest a plane ieiuno perfici; quod in hoc casu communionis laici, plures tradunt.

Notandum 1. quod dicitur de particulis post ablutionem sumendis, intelligitur de particulis hostiae in illo sacrificio consecratae, sine illa sint formulae principalis, siue aliarum, quia etiam sumptio particularum secundariorum formularum pertinet ad munus sacerdotis, vnde quamdiu versatur in altari, potest ea sumere, etiam diu post suam communionem, & postea notat aliquas particulas in calice, vel patena: non potest tamen eas sumere, postquam ab altari recessit, excepto casu paulo post referendo, quia iam absoluit totam actionem sacrificij.

Dixi,

Dixi, *hostia in illo sacrificio consecrata*, quia sacerdos non potest post ablutionem sumere particulas hostiae in alio sacro consecratae, cum illius sumptio non pertineat ad complementum praesentis sacrificij, itaque si aduertat particulam hostiae in alio sacrificio consecratae, eamumat, si possit, ante ablutionem post sumptionem calicis, vel saltem immittat eam cum aliis in calicem.

Notandum 2. sacerdotem ita posse formulas secundarias in eodem sacrificio consecratas sumere, ut tamen possit pro aliis communicaturis relinquere, vel etiam relinquere consumendas ab alio sacerdote in alio sacrificio ante ablutionem, quia consumptio hostiarum secundariarum, quae consecrantur in aliorum gratiam, non est ita necessaria, sicut primaria.

Quartus casus est, quando est periculum ne committatur irreuerentia erga Sacramentum, ut si v. g. sit periculum, ne Eucharistia indignè tractetur ab haereticis, vel infidelibus, ne comedatur à mure, ne decidat, & conculcetur &c. unde sacerdos etiam non ieiunus irruentibus haereticis potest hostias consecratas consumere, si aliter periculum commodè non possit auertere, immo eius defectu idem potest alius inferior etiam laicus; quia reuerentia huic Sacramento debita in similibus casibus magis obligat, ut sumatur Eucharistia, quam lex de ieiunio. Unde, si sacerdos absoluto sacrificio reuersus in sacrificium aduertat aliquas particulas hostias, sique probabile periculum, quod aliquid indecens accideret, v. g. quod in terram decideret, & conculcabuntur, potest eas sumere, si periculo non possit aliter occurrere.

Ex his patet quòd, quando ciborium est purgandum, particulae sint sumendae ante ablutionem, quantum fieri potest, aliàs sumi possunt cum vino, vel aqua immixta in ciborium, quia non possunt aliter commodè consumi.

Difficultas est, an liceat sacerdoti non ieiuno celebrare ad praebendam communionem infirmo constituto in periculo vitae? Maior dist. 9. quaest. 3. ad 5. ait licere, additque alia parum recepta, quòd scilicet in eo casu liceret sacerdoti vnam speciem consecrare sine alià, liceret consecrare non communicando, liceret consecrare particulam panis fermentati, si non haberet azymum, item sine vestibus &c. quorum aliqua aetè repugnant iuri diuino, alia sunt contra grauiissima Ecclesiae praecepta, cum Latinus in Ecclesia Latinà vetetur consecrare in fermentato, vetetur etiam sacerdos consecrare sine vestibus sacris. Adde quòd iuxta sententiam Maioris sacerdos posset celebrare sine altari, posset etiam aliquoties in die celebrare non ieiunus, quae sunt contra morem Ecclesiasticum grauius obligantem.

Vnde communiter negatur sacerdotem eo casu posse non ieiunum celebrare. ita Palud. distinct. 8. quaest. 2. art. 1. Viç. num. 83. Sotus dist. 12. quaest. 1. art. 8. & *Iuanes Maior*, & passim alij, neque potest sententia Maioris in praxim deduci absque summo sacrilegio.

Nec obstat, quòd ager teneatur diuino iure communicare in mortis articulo, quia illud praeceptum non obligat deficiente materia, scilicet hostia consecrata: itaque eo casu ager defectu materiae liberatur ab obligatione viatici recipiendi, & pastor liberatur ab obligatione Sacramenti ministrandi: non potest enim ministrare, nisi sit materia legitime consecrata.

Dices sacerdos, & potissimum pastor potest

consecrare, tantumque obstat, quòd non sit ieiunus, ut supponimus, atqui hoc non videtur obstat, cum praeceptum humanum de non sumendo Christi corpore soluto naturali ieiunio, non videatur posse praeualere praecepto, quò pastor teneatur celebrare, ut suo subdito morituro communionem praebeat.

Resp. neg. subsumptum, ad probationem, dico Obligatio quòd obligatio celebrandi, ut agrotus communicetur, sit quodammodo conditionata, si videlicet legitime fieri possit iuxta ritum Ecclesiae: cum enim pastor, & quilibet alius sacerdos sit minister Ecclesiae, debet in sacro faciendo praescriptos ab eà ritus obseruare: unde si non possit seruare, non potest celebrare, etiam eo casu, quo teneretur aliquem celebrare, ut subdito communionem praeberet, neque censetur Ecclesia dispensare, vel eius praeceptum dicto casu cessare. licet enim praeceptum, ut non nisi à ieiuno celebraretur, sit humanum, quia tamen plurimum facit ad reuerentiam sacrificij, & Sacramenti, Ecclesia non vult vllò vnquam casu negligi, id committendo sacerdotis iudicio.

Dices, extrema proximi necessitas id potest exigere. Resp. neg. rem moraliter considerando, quia, si agrotus utatur ratione, potest excitari ad actus contritionis, potest etiam ei impendi absolutio: si non utatur, rarissimum est, ut hoc Sacramentum iudicetur ad salutem necessarium, ut propter casum moraliter non contingentem possint priuato iudicio sacerdotis negligi ritus valde graues ab Ecclesia praescripti. Nec refert, quòd ager possit sumpto cibo per modum viatici communicare 1. quia Ecclesia id declarat. 2. quia casus potest esse frequens, & manifestum, quòd ager non possit in alium diem expectare, quòd vero sacerdos debeat celebrare soluto ieiunio, non est casus moralis, praesertim si, ut fit, & fieri debet, in Ecclesia asseruetur Eucharistiae Sacramentum pro similibus casibus.

Petes 1. an saltem possit Episcopus in hoc diff. pensare?

Citatur Palacius asserens, verum in nullo modo est admittendum, quia non potest colligi Ecclesiam Episcopo hanc facultatem tribuere, sicut censetur tribuere in casibus frequenter occurrentibus, in quibus pro bono animarum moraliter est necesse competere potestatem dispensandi in lege vniuersali Ecclesiae.

Petes 2. an ad vitandum scandalum sacerdos non ieiunus possit celebrare?

Resp. moraliter loquendo non apparere quòd nam scandalum oriri possit, si non ieiunus abstineat à sacro faciendo; admiratio, quae oriri potest non sufficit, ei que potest occurrere, si dicatur sacerdotem non aduertendo ad sacrum faciendum aliquid sumpsisse, nec posse eo die celebrare, quàm in re nulla nota incurri potest. unde sacerdos propter similem admirationem non potest primitias celebrare soluto ieiunio naturali. de quo casu non tractant auctores, hanc partem ex principiis generalibus supponentes, & aliqui expressè notant ne quidem ad vitandum scandalum sacerdotem posse celebrare soluto ieiunio. Silu. verbo *Eucharistia* 3. quaest. 6. Sylu. Nauarrus cap. 21. num. 53. & alij aliqui tamen in eo casu contrarium sentiunt.

Obligatio celebrandi ut ager communicetur, est quodammodo conditionata.

48.

Petio 1.

Resp.

49.

Petio secunda.

Resp.

Sylu.

Nauarr.